

EL ROMANÈS: ASPECTES LINGÜÍSTICS A CONSIDERAR

El romanès i el català pertanyen tots dos al grup de les llengües romàniques, de la família indoeuropea, encara que les semblances entre ambdues llengües no permeten la intercomprensió.

El romanès és la llengua majoritària de Romania i la República de Moldàvia.

A partir del 1860, per escriure el romanès es va adoptar l'alfabet llatí, (fins llavors es feia servir el ciríl·lic). Per poder escriure amb aquest alfabet, a més de dígrafs i combinacions de lletres també s'utilitzen algunes lletres modificades.

El romanès és l'única llengua romànica que a més dels dos gèneres té una forma anomenada ambigua (neutra). Els substantius ambígens segueixen en singular l'esquema del masculí i en plural, el del femení.

	Característiques de la llengua romanesa i alguns errors gramaticals més freqüents
FONÈTICA	<ul style="list-style-type: none">• Material elaborat a partir del llibre El romanès, de Xavier Lamuela i Virgil Ani, editat pel Departament de Benestar i Família, Generalitat de Catalunya, 2005• Dins la col·lecció Llengua, immigració i ensenyament del català. <p>- La pronúncia del romanès és molt semblant a la de l'italià.</p> <p>VOCALISME</p> <ul style="list-style-type: none">- Té 7 vocals: <i>a, e, i, o, u, â o î, â</i>- <i>ă</i> correspon a la nostra vocal neutra.- La <i>â</i> o <i>î</i> tenen el mateix valor fonètic, el d'un so de la mateixa mena del de <i>ă</i> però més tancat, com el d'una <i>u</i> pronunciada sense avançar els llavis. <p>CONSONANTISME</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>ș</i>: té el mateix so que la <i>xeix</i> catalana en mots com <i>caixa</i> sense el so de <i>i</i>.- <i>ț</i> sona com <i>ts</i> catalana.- En romanès no existeixen els sons // <i>ni ny</i>, això pot produir dificultats a l'hora de reproduir-los en català.

MORFOLOGIA	<ul style="list-style-type: none">- A més de la flexió singular-plural de les paraules, s'utilitzen les declinacions com en el llatí: nominatiu, acusatiu, genitiu, datiu, ...- És freqüent que es produeixin confusions de gènere gramatical en noms catalans per influència del gènere del romanès: <i>els serps</i>, <i>els meus ulleres</i>, <i>el pare</i>,...- L'article determinat s'escriu al darrere i enganxat al nom: (<i>autobuze<u>e</u></i>, <i>els autobusos</i>, <i>lup<u>u</u></i>, <i>el llop</i>), aquest és l'origen de certes omissions quan es pronuncia el català.- Possibilitat d'omissió de la preposició "de" que acompanya obligatòriament l'expressió "una mica": una mica de pa: <i>una mica pa</i>.
SINTAXI	<ul style="list-style-type: none">- Els possessius tenen un funcionament sintàctic diferents que en català, per això es poden donar casos com: <i>meves estudis</i>, per "els meus estudis", <i>amb meu xicot</i>, per amb el meu xicot- Quan diuen els numerals, poden aparèixer calcs en la forma de combinar els numerals: <i>mil nou-cents vuitanta i nou</i>. <p>VERBS</p> <ul style="list-style-type: none">- Es produeixen moltes interferències entre els règims verbals del romanès i el català: <i>em diu Elena</i> per "em dic Elena"; <i>la tele es donava les notícies</i> per "la tele donava les notícies"; <i>aprenem dels planetes</i> per "aprenem coses sobre els planetes"; <i>jo sé</i> per "ja ho sé"; <i>no me recordo</i> per "no me'n recordo", ...- Mancança de correlació dels temps verbals: <i>el professor deia que es callin</i> per "el professor deia que callessin", <i>sabien el que passarà</i> per "sabien què passaria".- Confusions entre temps verbals: <i>sempre vaig viure amb els pares</i> per "sempre he viscut amb els pares", <i>la he vist la setmana passada</i> per "la vaig veure la setmana passada", ...- Generalització en l'ús de la preposició <i>en</i> per indicar la localització en català: <i>en Amèrica</i>, <i>en la meua classe</i>, <i>en el pati</i>, ...

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Servei Educatiu de l'Alt Empordà
Equip LIC de l'Alt Empordà

Seminari “ L’Atenció a l’Alumnat Nouvingut ”
Curs 2008 – 2009.